

MUNI

Islámský radikalismus v Egyptě

Obsah

1. Islám a Egypt
2. Islámský radikalismus v Egyptě – relevance v 20. letech 21. století
3. Muslimské bratrstvo
 - a) Hassan al-Banná
 - b) Vznik a historie
 - c) Arabské jaro a pád
 - d) Strana vs. hnutí
4. Vliv Muslimského bratrstva za hranicemi Egypta
5. Další islamistické organizace v Egyptě
6. Shrnutí

MUNI

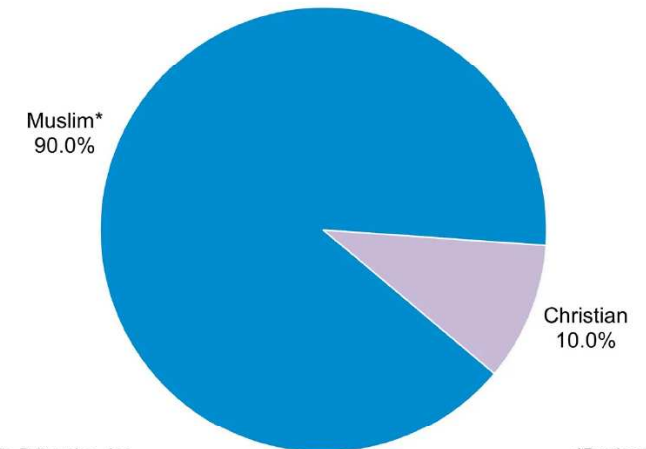
Islám a Egypt

Intro

Role Islámu v Egyptě

- Egypt jako historicky důležitá země pro Islám – Univerzita Al Azhar
- Al Azhar – „Vatikán islámu“
- Egyptané dle průzkumů souhlasí s vyšší rolí islámu v politice a společnosti

Egypt religious affiliation (2015)

© Encyclopædia Britannica, Inc.

*Predominantly Sunni.

MUNI

MUNI

Islámský radikalismus v Egyptě

Relevance v 20. letech 20. století

Relevance na Blízkém východě

- Muslimské bratrstvo aktuálně ztrácí vliv na Blízkém východě
- ALE! – hluboké kořeny napříč regionem, dlouhá historie
- Navzdory horším obdobím Muslimské bratrstvo zatím vždy přežilo
- Množství politických i teroristických organizací na MB navazuje

The Brotherhood's ability to unify Islamist groups played an important role in policy towards Palestine, the Arab Cold War and the West's Middle East policy. While it may not have established an Islamic caliphate, the Brotherhood has influenced governments and guided the course of Islamist movements around the world. (El Sharkawy 2021)

Relevance pro Západ

- Vzdávající vliv Muslimského bratrstva v Evropě
- Federation of Islamic Organizations in Europe
 - Sdružuje stovky muslimských skupin a organizací
- Problematické prvky jako anti-semitismus homofobie, misogynie...

(...) the Brotherhood is reportedly seeking to spread its socio-political-religious vision to European Muslim communities by promoting Islamic identity (Arredondas 2021).

MUNI

Muslimské bratrstvo

جماعة الإخوان المسلمين

Jamā'at al-Ikhwān al-Muslimīn

Založení, historie a současnost

الإخوان المسلمون

Hassan al-Banná

- Narozen 1906 v Mahmudiyya
- Výrazně ovlivněn otcem (imám, muezín)
- Od útlého věku společensky velmi aktivní (demonstrace, organizace, texty)
- Kulminace 1928 – založení Muslimského bratrstva

Ideologické prvky Muslimského bratrstva

- Sunnitský islám – škola Hanbali
- Islamismus, Pan-islamismus
- Islámské zřízení v demokracii považováno za možné – demokracie ale není vnímána jako ideál!
- Al-Banná nikdy nevytvořil koherentní ideologii, vágně formulovaná

Začátky bratrstva

- Založeno 22. března 1928
- Název - 'We are brothers in the service of Islam; therefore we are Muslim Brothers' (Banná, as cited in El-Awaisi 1991)
- Velmi rychlé rozšíření (1932 – 15, 1940 – 500, 1949 – 2000 poboček a cca 500,000 členů)
- V roce 1938 změna na politickou organizaci

Organizační struktura

1928–1953 – Počátky hnutí

- Zformování radikální odnože – 30. léta → 1942 vzniká *Zvláštní aparát*
- Odpůrce bratrstva – premiér Mahmúd Fahmí Nukráší – zastřelen 1948
- V reakci na to Hassan al-Banná zastřelen v roce 1949
- 1952 svržen král Farúk → 1954 prezidentem plk. Gamál Abd an-Násir

1954–1974 – mimo zákon

- Muslimské bratrstvo postaveno za Násira mimo zákon
- V Egyptě prosazován arabský socialismus
- Pozvolná změna po r. 1967 (šestidenní válka s Izraelem)
 - Nástup Anwára Sadáta po Násirovi v r. 1970 → ústupky islámistům
- 70. léta ve znamení vzestupu Islamismu v Egyptě.
 - Mimo jiné vznik al-Džamá'a al-islámíja (pozor na záměnu se stejnojmennou skupinou z Indonésie) či Takfír wal-Hidžra (přezdívka skupiny Džama'at al-muslimín) Mustafy Šukriho

"Did you have a daughter in The College of Medicine?"

1981–2011 – Mubarakova éra

- Za Anwára Sadáta (1970-1981) návrat bratrstva do politiky
- V roce 1981 u moci Husní Mubáarak – akceptovaný bratrstvem díky koncepci wálí amr (legitimní vládce)
- Deklarace pozdvihnutí islámu
- Otevřená podpora náboru dobrovolníků pro boj v Sovětsko-Afghánské válce proti útočníkům

Arabské jaro a role Muslimského bratrstva

- Zapojení se do povstání v 2011 po krátkém zaváhání
 - Poskytování organizačních zkušeností a logistického zázemí
 - Snaha o spolupráci i s neislamistickými skupinami
- Vytvoření Strany svobody a spravedlnosti (Ḥizb al-Ḥurriyyah wa-l-ʿAdālah) v dubnu 2011 – předseda Muhammad Mursí
- Pragmatismus, deklarace umírněnosti a neužívání islámských symbolů x účast na demonstraci za vytvoření islámského státu
- Ve volbách (za dohledu Nejvyššího výboru vojenských sil - SCAF) nadpoloviční většina společně se saláfisty + Mursí prezidentem

Pád

- Muslimské bratrstvo po povstání významným hráčem v zemi
- Zároveň zachování velkého vlivu Nejvyššího výboru vojenských sil
- Mursí si udělil dekrety rozsáhlé pravomoci, byla schválena ústava
 - minimálně se věnující náboženským otázkám!
- SCAF blokuje reformy – zhoršující se ekonomická a sociální situace postupně vedla až ke svržení Mursího armádou 3.7. 2013

DECEMBER 10, 2012

TIME

THE MOST IMPORTANT MAN IN THE MIDDLE EAST

An exclusive interview with Egypt's Mohamed Morsi

www.time.com

Strana – hnutí?

Vliv Muslimského bratrstva za hranicemi Egypta

Případ Hamásu, vliv Sajjída Qutba a Muslimské bratrstvo v Evropě

Hamás

- Založeno jako odnož Muslimského bratrstva
- Pragmatický krok – nutnost zapojení se do intifády x neochota účastnit se násilí vůči Izraeli → Hamás jako řešení
- Opuštění „Osy odporu“ kvůli vidině politického zisku díky sílícímu vlivu MB /, následně
- Deklarovaná „nezávislost“ na MB krom ideologických stanovisek (al-Mughrabi a Finn 2017)

Sajjid Qutb

“the true ijtihād is jihād”

- Narozen 9. října 1906
- Zázračné dítě – memorizace Koránu již v 10 letech
- Úspěšná kariéra → pobyt v USA
 - Vznik díla *The America that I Have Seen*
 - Silná kritika Západu
- Koherentní ideologie na rozdíl od Hassana al-Banná
- Popraven pověšením r. 1966 za plánování atentátu na Násera

Muslimské bratrstvo v Evropě

- Snaha o zvýšení vlivu v muslimských komunitách v Evropě
- Působí ve většině evropských zemích
 - Velký vliv v Belgii, Francii, UK, Švédsku...
- Nelze vnímat jako koherentní organizaci – proto problematické
- Významné financování mimo jiné ze strany EU
 - 40 milionů eur mezi 2007 a 2019

MUNI

Další islamistické organizace v Egyptě

Al-Džamá'a al-islámíja a Islámský stát - Sinaj

Al-Džamá'a al-islámíja

- Vznik 1971 s tichou podporou Anwára Sadáta jako protiváha politické levici
- Podíl na zavraždění Sadáta společně se skupinou Islámský Džihád
- Vlna násilí a teroristických útoků v 90. letech (cca 1200 mrtvých)
- Pokus o atentát na prezidenta Mubaraka

Islámský stát - Sinaj

- Dříve Ansár al-Quds
- Příklad věrnosti Baghdádímu 2014
- Menší útoky (včetně několika raket ze Sinaje na Izrael)
- Teroristický útok v Bir al-Abed v mešitě al-Rawda
 - 40 útočníků
 - 311 mrtvých

MUNI

Shrnutí

Bezpečnostně-politické, sociálně-ekonomické a kulturně-intelektuální aspekty islamismu

Bezpečnostně-politické aspekty islamismu

- Muslimské bratrstvo jako první aktér politizace Islámu v moderní historii
- Výrazný vliv Muslimského bratrstva (al-Banná, Sajjíd Qutb) na ideologii islamistických politických stran i teroristických skupin
- Egyptská Al-Džamá'a al-islámíja a Džihád součástí Al-Kájdý
- Potenciální bezpečnostní i politická hrozba pro Evropu ze strany organizací napojených na Muslimské bratrstvo

Sociálně-ekonomické aspekty islamismu

- V Egyptě radikálové často rekrutovaní z chudých oblastí na jihu země + z předměstí
- Muslimské bratrstvo (a je to případ i mnoha dalších podobných organizací) doplňuje stát v sociálních záležitostech
 - Podpora studentů, matek s dětmi
 - Pomoc při katastrofách
- Socioekonomické křivdy obecně zvyšují šanci radikalizace ve společnosti (viz např. Süß a Aakhunzzada 2019)

Kulturně-intelektuální aspekty islamismu

- Odmítání sekularismu – Muslimské bratrstvo se ale nestaví proti demokracii!
- Vnímání Západu jako zkaženého
- Velký vliv Sajjída Qutba → pojem *džahílíja*
 - Západ je právě v tomto stavu „nevědomosti“
- Kritika Západního liberalismu, materialismu apod.

MUNI

Q&A

Zdroje

- Abu Zaid, Mohammed. 2020. "Al-Azhar Decrees Prohibition of Joining Muslim Brotherhood." *Arabnews*, December 20, 2020. <https://www.arabnews.com/node/1780221/middle-east>.
- Al-Mughrabi, Nidal, and Tom Finn. 2017. " Hamas Softens Stance on Israel, Drops Muslim Brotherhood Link." *Reuters*, May 1, 2017. <https://www.reuters.com/article/us-palestinians-hamas-document-idUSKBN17X1N8>.
- Arredondas, Margarita. 2021. "Austria Publishes a Report on the Influence and Funding of the Muslim Brotherhood in Europe." *Atalayar*, October 29, 2021. <https://atalayar.com/en/content/austria-publishes-report-influence-and-funding-muslim-brotherhood-europe>.
- Brooke, Steven. 2017. "The Muslim Brotherhood Between Party and Movement." *The Project on Middle East Political Science*. Accessed April 14, 2022. <https://pomeps.org/the-muslim-brotherhood-between-party-and-movement>.
- Bureš, J. – Čejka, m. – Daniel, J. 2017. *Muslimské bratrstvo v současnosti*. Praha: Academia.
- El-Awaisi, Abd Al-Fattah. 1991. "THE CONCEPTUAL APPROACH OF THE EGYPTIAN MUSLIM BROTHERS TOWARDS THE PALESTINE QUESTION, 1928–1949." *Journal of Islamic Studies* 2 (2): 225–44.
- Lynch, M. 2016. *In Uncharted Waters: Islamist Parties Beyond Egypt's Muslim Brotherhood*. Carnegie Endowment for International Peace. http://carnegieendowment.org/files/CP_293_Lynch_Muslim_Brotherhood_Final.pdf.
- Meddeb, Hamza, Silvia Colombo, Katerina Dalacoura, Lorenzo Kamel, and Olivier Roy. 2017. "Religion and Politics, Religious Diversity, Political Fragmentation and Geopolitical Tension in the MENA Region." *MENARA Working Papers* 7.
- Ministry of State For Administrative Development. n.d. "Islamic Conquest of Alexandria." *Alexandria.Gov*. Accessed April 14, 2022. http://www.alexandria.gov.eg/Alex/english/Islamic_Conquest_of_Alexandria.html.
- Schaer, Cathrin. 2021. "An End to Neo-Islamism in the Middle East?" *Deutsche Welle*, September 15, 2021. <https://www.dw.com/en/an-end-to-neo-islamism-in-the-middle-east/a-59181599>.
- Sharkawy, Mostafa El. 2021. "Soldiers of God: The Muslim Brotherhood and Egyptian Democracy." *The Yale Review of International Studies* 12. <http://yris.yira.org/essays/5475>.
- Süß, Clara-Auguste, and Ahmad Noor Aakhunzzada. 2019. "The Socioeconomic Dimension of Islamist Radicalization in Egypt and Tunisia." *PRIF Working Paper* 45. Frankfurt am Main. https://www.hsfk.de/fileadmin/HSFK/hsfk_publicationen/PRIF_WP_45.pdf.